

Minnesanteckningar

Utökat samråd Översvämningsskydd för Arvika stad

2010-02-23

kl 18.30 - 20.40

Arvika Näringslivscentrum, Hörsalen

Dagordning

Översvämningssarbete i Arvika – Vad har hänt sedan år 2000?

Information om projektet

Teknikutredning

Miljökonsekvensbeskrivningsprocessen

Tidplan och tillgänglig information

Paus med kaffe

Synpunkter och frågor

Avslutning

Presentationer

Anders Norrby (AN), chef för Teknisk försörjning på Arvika kommun, öppnade samrådsmötet och hälsade alla välkomna.

AN beskrev Högsta Domstolens dom (2009). Arvika kommun redovisade inte alternativ utformning och alternativa lägen i Sundet i miljökonsekvensbeskrivningen (2005) utan först i domstolsförhandlingen. Högsta Domstolen ansåg att insyn och inflytande förloras om komplettering sker på ett sent stadium och upphävde därför Miljödomstolens och Miljööverdomstolens domar.

Efter Högsta Domstolens beslut har kommunstyrelsen i Arvika beslutat att en ny miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas för ett permanent översvämningsskydd för Arvika stad, och att en ny ansökan ska lämnas in till Miljödomstolen.

AN berättade att samrådsmöten hållits med särskilt berörda och Länsstyrelsen i januari. Sedan dess har Länsstyrelsen beslutat att projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan och därför hålls utökat samråd med allmänheten, berörda kommuner, myndigheter och organisationer.

Vidare förklarade AN syftet med samrådet och redogjorde översiktligt för Arvika kommuns översvämningsarbete sedan år 2000. Huvudalternativet beskrevs, bestående av en permanent påbyggbar huvuddamm i Sundet med spärrdamm på Västra respektive Östra Sund. Tre olika alternativ för huvuddammens lokalisering i Sundet presenterades; där Sundet är som smalast, ett nordligare läge samt vid Blåsut.

Åke Nilsson (ÅN) från WSP i Stockholm presenterade för- och nackdelar med utredda alternativ samt konstaterade att utredningen visar att kommunens huvudalternativ är det mest fördelaktiga med avseende på teknik, säkerhet och ekonomi. WSP ser möjligheter att sänka den permanenta konstruktionen till +47,5 samt att göra pelarna demonterbara.

Lena Lundkvist från Vectura i Karlstad presenterade sedan miljökonsekvensbeskrivningsprocessen. Hon beskrev de miljöaspekter som kommer att ingå i miljökonsekvensbeskrivningen (naturmiljö, kulturmiljö, vattenmiljö, landskapsbild, rekreation och friluftsliv, förorenad mark, klimatförändring, buller, barriäreffekter samt konsekvenser under byggtiden) och välkomnade synpunkter.

Slutligen presenterade AN en översiktlig tidplan för projektet och berättade var deltagarna kan få ytterligare information. Presentationen som visades under samrådsmötet återfinns i bilaga 2 och informationsbladet som delades ut presenteras i bilaga 3.

Synpunkter och frågor

Nedan återges de synpunkter, frågor och svar som framfördes vid samrådsmötet. Inläggen återges inte exakt utan har sammanfattats och vid publicering på Arvika kommuns webbplats har namn inte angivits. Högder anges i RH 00.

Måste skyddet vara högre än kajkanten i hamnen?

AN: Överkanten av kajkanten vid Kattviken är +46,5 och det är den nivå som ska hållas i Kyrkviken. Om den permanenta delen av skyddet är +47,5 finns tillräcklig marginal för att mobilisera skyddet på ett sätt som är säkert ur arbetsmiljösynpunkt.

Finns det något tekniskt skäl till varför inte den permanenta konstruktionen kan sänkas till +46,5?

AN: Om den permanenta delen av skyddet är +47,5 så blir påbyggnaden 2,5 m för att skyddsnivån +50,0 ska uppnås. Vid en så hög påbyggnad måste fordon användas och vår bedömning är att en meters marginal krävs för att säkerheten ska vara rimlig för fordon och personal.

Det finns prognoser för stigande vattennivåer.

Görs förhöjningen i ett enda steg?

AN: Förhöjningen görs i flera steg.

Kommunens omsorg om dem som ska höja skyddet vid några enstaka tillfällen är alltså större än omsorgen om de närboende.

AN: För dem som ska höja skyddet handlar det om säkerhet och för de närboende handlar det om landskapsbildspåverkan. Kommunen kommer att utreda landskapsbildspåverkan, värdera de olika intressena och redovisa detta i miljökonsekvensbeskrivningen.

Med ny teknik borde skyddet kunna höjas även om den permanenta konstruktionen redan ligger under vattenytan. Jag ser en stor ovilja hos kommunen att utreda frågan på allvar. Tidigare sa ni att det var dyrare.

ÅN: Den tillfälliga påbyggnaden kommer att likna det skydd som används för våguppspolning vid kraftstationer; plank staplas mellan vertikala stålbalkar.

Kan ett temporärt skydd sättas upp för att mobilisering av huvuddammen ska kunna ske på ett säkert sätt även med lägre permanent krönnivå? Har ni tittat på detta?

AN: Vi tar till oss era synpunkter.

Öppningarna för sjöfart går att stänga fastän de ligger i vattnet. Man borde kunna göra på samma sätt med den tillfälliga förhöjningen.

Man måste höja skyddet till fullhöjd på en gång. När vattnet har stigit kommer man inte ut med fordon.

Varför går det inte att gräva ur nere i Säffle?

AN: De mätningar och analyser vi gjort för att utreda möjligheten till ökad avbördning visar entydigt att det krävs orealistiskt stora ingrepp för att påverka vattenståndet i Glafs fjorden tillräckligt mycket.

Jag kan inte tro att ökad avbördning i Byälven är utredd ordentligt. Sunt bondförnuft säger att all vass på vägen till Säffle måste stoppa upp flödet.

AN: Vi är övertygade om att effekter av röjning och muddring är ordentligt utredda. Anledningen till att det är svårt att öka avbördningen är att vattendraget lutar väldigt lite mellan Arvika och Säffle, endast 0,5 m på hela sträckan. Både Miljödomstolen och Miljööverdomstolen har granskat våra beräkningar och bedömt dem som riktiga.

Släpp på vattnet ordentligt ner till Vänern och sänk Vänerns nivå. Enligt samtal med en chef på Vattenfall är det ekonomiska intressen som styr regleringen.

AN: Vänerns nivå påverkade inte vattenståndet i Arvika under översvämningen år 2000.

Om ett stadsnära skydd byggs, så kan även Kyrkviken användas som magasin för vattnet. Vattennivån borde då bli lägre och belastningen på pumparna borde bli mindre. Kan man inte göra rum för vattnet? Måste man pumpa ut hela tillrinningen?

AN: Man måste pumpa ut vattnet till Kyrkviken annars blir staden översvämmad från skyddets insida.

Jag är förvånad att kommunen koncentrerar sig totalt på en damm i Sundet. Det utredda alternativet med ett stadsnära översvämningsskydd är bara spel för galleriet. Ingenting har nämnts om andra alternativ, t.ex. ökad avbördning i Byälven, som togs upp i den förra miljökonsekvensbeskrivningen.

AN: Den nya miljökonsekvensbeskrivningen kommer att innehålla redovisning av det alternativet, liksom andra analyserade alternativ.

I förra miljökonsekvensbeskrivningen står det att ökad avbördning har minimal påverkan på vattennivån i Glafs fjorden. I Arvika Nyheter citerades Rolf Gustafsson, dåvarande teknisk chef på Arvika kommun, då han berättade att utförda åtgärder i Byälven innebär avsevärd påverkan på vattennivån i Glafs fjorden. Hur kan effekten av en och samma åtgärd bedömas helt olika?

AN: Kan inte svara på vad som avsågs i artikeln. Effekter av åtgärder för att öka avbördningen är identifierade och beräknade. Om åtgärderna hade gjorts före år 2000 hade den maximala vattennivån blivit några decimeter lägre än den blev utan åtgärderna.

På samrådet med särskilt berörda berättade kommunen om samarbetet med Säffle kommun för att ta över slussen. Har någonting nytt hänt i projektet sedan dess?

AN: Ja, ett möte har hållits med Sjöfartsverket, Vattenfall samt Säffle och Arvika kommuner och vi har kommit närmare ett avtal.

Hur påverkas fisket i Kyrkviken av projektet? På senare tid har sik, gös och asp kommit tillbaka till Kyrkviken.

AN: Öppningarna i dammen går ner till normalt bottendjup och ska inte hindra fisken. Vattenomsättningen har bedömts vara tillräcklig.

I miljökonsekvensbeskrivningen handlar nollalternativet om vad som händer om dammen inte byggs. Men en mer relevant fråga är vad som händer om ni inte röjer i Byälven.

AN: Parallellt med detta projekt pågår röjning av Byälven.

Det blir problem om inte dammluckorna i Säffle öppnas i tid. Är de öppna nu?

AN: Luckorna är inte öppna i dagsläget, men vi ska vara med och parera snösmältningen.

Är det klart hur dammen kommer att utformas?

ÅN: Inte i detalj.

AN: Kommunen håller på att ta fram fotomontage av dammen som visar ett normalt vattenstånd. När montagen är färdiga presenteras de på kommunens webbplats.

Om ni gör en damm, gör en snygg!

Om vattennivån hinner höjas mer än +46,5 innan dammen stängs, kommer man då behöva pumpa ut mer än tillflödet för att få ner nivån?

AN: Det kan bli svårt. Pumparna är dimensionerade för ett 500-1000-årsflöde.

Hur stort var tillflödet till Kyrkviken år 2000?

AN: Jag kommer inte ihåg, men den högsta nivån beräknades ha en återkomsttid på 100 år.

Vid Viksälven i nivå med Volvo var man tvungen att höja vägen år 2000.

Kommer vi få möjlighet att yttra oss avseende estetiska aspekter? Jag tänker främst på östra spärrdammen. Det vore bra om den smälter in i landskapsbilden.

AN: Formellt är det idag vi har samråd och ni kan meddela synpunkter fram till den 3 mars 2010. Kommunen kommer att anstränga sig för att översvämningsskyddet ska störa så lite som möjligt.

Hur stor uppskattas kostnaden bli?

AN: Enligt den första beräkningen uppgick kostnaden till ca 65 miljoner kronor. Nu uppskattas kostnaden till ca 80 miljoner kronor.

Hittills har diskussionen utgått från egoistiska intressen. Vi borde komma bort från det och istället tänka på kommande generationer. Det handlar inte om oss som lever nu, översvämningsskyddet ska finnas kvar länge.

Med vilken hastighet avbördades vatten i Byälven vid översvämningen år 2000?

AN: Ca 400 m³/s.

Byälven är den bromsande faktorn. Vilken tvärsnittsarea behövs på Byälven för att avbördningen ska bli tillräckligt stor?

AN: I förra miljökonsekvensbeskrivningen presenterades ett exempel med en tunnel vars tvärsnitt var 10x17 m stort. Om tunneln hade varit i bruk vid översvämningen år 2000 hade den högsta nivån blivit ca 70 cm lägre än den blev i verkligheten.

Vad händer när tunneln har sänkt nivån 70 cm? Stängs tunneln?

AN: Tunneln sänker inte nivån 70 cm, utan den förhindrar att vattnet stiger.

Vad är normalt lågvattenstånd?

AN: Ca +44.

En sänkning av nivån i Vänern skulle få stora konsekvenser för miljön i avsänkingszonen.

AN: Ja och även för t.ex. bryggägare.

Eftersom det inte fanns fler frågor och synpunkter så avslutades samrådsmötet med en kort beskrivning av kommande steg:

- Synpunkter på projektet lämnas skriftligt senast 3 mars 2010 till e-post: elin.alsterhag@arvika.se
Adress: Elin Alsterhag, Arvika kommun, 20. Teknisk försörjning, 67181 Arvika
- Kommunen upprättar miljökonsekvensbeskrivning och ansökan till miljödomstolen under våren
- Miljödomstolen kungör och kallar sakägare till huvudförhandling

AN berättade också att minnesanteckningarna från samrådsmötet kommer att publiceras på kommunens webbplats, och visade hur man hittar dem.

Anders Norrby tackade för ett bra samtal och för att alla tagit sig tid att komma.

Vid pennan:

Justeras:

Elin Alsterhag

Anders Norrby